

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี
อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

Extension and Development Guidelines for Agri-tourism Management of Vegetable Collaborative
Farming Group in Nadee Sub-district, Mueang Udon Thani District, Udon Thani Province

วันสบดี อุประจันทร (Wanassabodee Upprachan)¹ สีนินุช ครุฑเมือง แสนเสริม (Sineenuch Khrutmuang Sanrem)²

บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน และเกษตรกร 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนและความพร้อมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี 3) ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี 4) รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี และ 5) แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่หนึ่ง คือ กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนในพื้นที่ตำบลนาดี จำนวน 48 คน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากผู้ที่มีบทบาทในการสนับสนุนหรือมีส่วนร่วมกับการกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี จำนวน 30 คน กลุ่มที่สอง คือ เกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี จำนวน 110 คน โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนในตำบลนาดี ร้อยละ 73.3 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 47.80 ปี และร้อยละ 96.7 เห็นว่าประโยชน์ที่ชุมชนเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ คนในชุมชนมีอาชีพ เกษตรกร กลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี ร้อยละ 56.4 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 56.77 ปี ร้อยละ 60.9 ไม่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 64.5 เห็นว่าประโยชน์ที่ชุมชนเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ สร้างรายได้ให้กับชุมชน รองลงมาร้อยละ 46.4 คนในชุมชนมีอาชีพ 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านต่างๆ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางในด้านความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากกว่าด้านอื่นๆ 3) กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน เห็นว่า กลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดีมีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรระดับปานกลางในด้านการรองรับมากกว่าด้านอื่นๆ ในขณะที่กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี เห็นว่ามีศักยภาพระดับน้อยโดยเฉพาะด้านการดึงดูดใจ 4) รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี มีรูปแบบเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบริการและการตลาดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 5) ทั้งสองกลุ่มเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการและ กลยุทธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทั้งด้านวิธีการส่งเสริมและการได้รับการสนับสนุนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี

คำสำคัญ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่มแปลงใหญ่

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช daewoo13892@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sineenuch.san@stou.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study 1) general information of the executives, governmental agency officers, community leaders, and farmers 2) the participation of the community and the readiness in agri-tourism management of vegetable collaborative farming group in Nadee sub-district 3) potential in agri-tourism management of vegetable collaborative farming group in Nadee sub-district 4) appropriate model in agri-tourism management of vegetable collaborative farming group in Nadee sub-district and 5) extension and development guidelines for agri-tourism management of vegetable collaborative farming group in Nadee sub-district. This research was survey research. The population and sample group in this research were divided into 2 groups: group one included 48 executives, governmental agency officers, and community leaders in the area of Nadee sub-district. The sample group of 30 people was determined by using purposive sampling method, supporting or participating with vegetable collaborative farming group in Nadee sub-district; the second group included 110 farmers from vegetable collaborative farming group in Nadee sub-district. The sample group came from the entire population. Data were collected by conducting interview and were analyzed by using descriptive statistics. The results of the research found that 1) 73.3% of the executives, governmental agency officers, and community leaders in Nadee sub-district were female with the average age of 47.80 years old and 96.7% believed that the benefits that the community become agri-tourism spot was that it created the job to the local in the community. 56.4% of farmers in vegetable collaborative farming group in Nadee sub-district were female with the average age of 56.77 years old, 60.9% did not receive the knowledge about agri-tourism management, and 64.5% thought that the benefit to the community as the spot for agri-tourism was the generating of income into the community, next 46.4% of people in the community have a career. 2) The participation of the community in agri-tourism management in various aspects, overall, was at the moderate level in terms of feeling more ownership of agricultural tourist attractions than others. 3) The group of executives, governmental agency officers, and community leaders thought that vegetable collaborative farming group in Nadee sub-district had potential to become an agri-tourism at the moderate level in terms of support agri-tourism, more than others, while the vegetable collaborative farming group in Nadee sub-district believed that their potential was at the low level, especially in terms of attraction. 4) The model for agri-tourism of vegetable collaborative farming group in Nadee sub-district was appropriate at the moderate level. For the model of agri-tourism management regarding tourism resources, the appropriateness was at the high level. Regarding the agri-tourism service and marketing, the appropriateness was at the moderate level. 5) Both of the groups agreed with the development guidelines for agri-tourism management and strategy of vegetable collaborative farming group in Nadee sub-district, overall, at the high level. They agreed upon at the high level in both extension method and the receiving of support in agri-tourism management of vegetable collaborative farming group in Nadee sub-district.

Keywords: Agri-tourism, Extension and development guideline, Agri-tourism management

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

บทนำ

จากนโยบายสำคัญกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ได้เน้นประเด็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยมีตัวชี้วัดและเป้าหมาย คือ รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 12 ต่อปี และมีแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ยุกระดับฟาร์มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว มีองค์ความรู้ สัญลักษณ์และความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละแห่ง เน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นด้านการเกษตรและเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน รวมทั้งเชื่อมโยงวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และสินค้าเกษตรระหว่างชุมชนให้เป็นเรื่องราว (Story) ของชุมชน เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว รวมถึงสร้างมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับพัฒนาระบบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรทั้ง 77 จังหวัด โดยเน้นการใช้แอปพลิเคชัน หรือ Social Media เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ นำไปสู่การสร้างรายได้เสริมให้กับเกษตรกร และกลุ่มเกษตรกรในชุมชน (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2567)

จังหวัดอุดรธานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีชื่อเสียงใน ด้านแหล่งท่องเที่ยวและเป็นที่ยึดเหนี่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเพราะมีสถานที่ท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาเพื่อเสริมความเป็นสิริมงคลและ ที่พึ่งทางจิตใจ อีกทั้งสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมีการคมนาคมที่สะดวกทั้งขนส่งทางบกและทางอากาศ ตำบลนาดีห่างจากตัวเมืองอุดรธานีและสนามบินนานาชาติอุดรธานีประมาณ 15 กิโลเมตร และยังมีการทำเกษตรกรรมโดยเกษตรกร ส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบกิจการการทำนาและปลูกผักปลอดภัย รวมถึงในตำบลนาดีมีสภาพแวดล้อมที่สวยงามและมีแหล่งน้ำที่สำคัญ อย่างเก็บน้ำ กุดลิงจ้อ ห้วย นอง คลอง บึงต่างๆ สลับกับพื้นที่ราบสูงและการทำเกษตรกรรมที่มีภูมิทัศน์สวยงาม (สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองอุดรธานี, 2566) ซึ่งภายในตำบลนาดีมีกลุ่มที่เข้มแข็ง คือ กลุ่มปลูกผักปลอดภัยแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี อำเภอเมืองอุดรธานี ทำให้คนในชุมชนตำบลนาดีได้เริ่มดำเนินการจัดตั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่บ้านกุดลิงจ้อ ตำบลนาดี ในปี 2562 และดำเนินการเรื่อยมา จนกระทั่งเกิดการระบาดครั้งใหญ่ของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ในช่วงต้นปี 2563 ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงจึงทำให้คนในชุมชนล้มเลิกกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ไป

จากปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นรวมถึงยังมีคนในชุมชนบางส่วนสนใจที่จะดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงสนใจศึกษา แนวทางการส่งเสริมและพัฒนากิจการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ในประเด็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนและความพร้อมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี และแนวทางการส่งเสริมและพัฒนากิจการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและแก้ไขปัญหาให้ตรงกับความต้องการของคนในชุมชน สามารถสร้างรายได้และพึ่งพาตนเองในระยะยาวได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

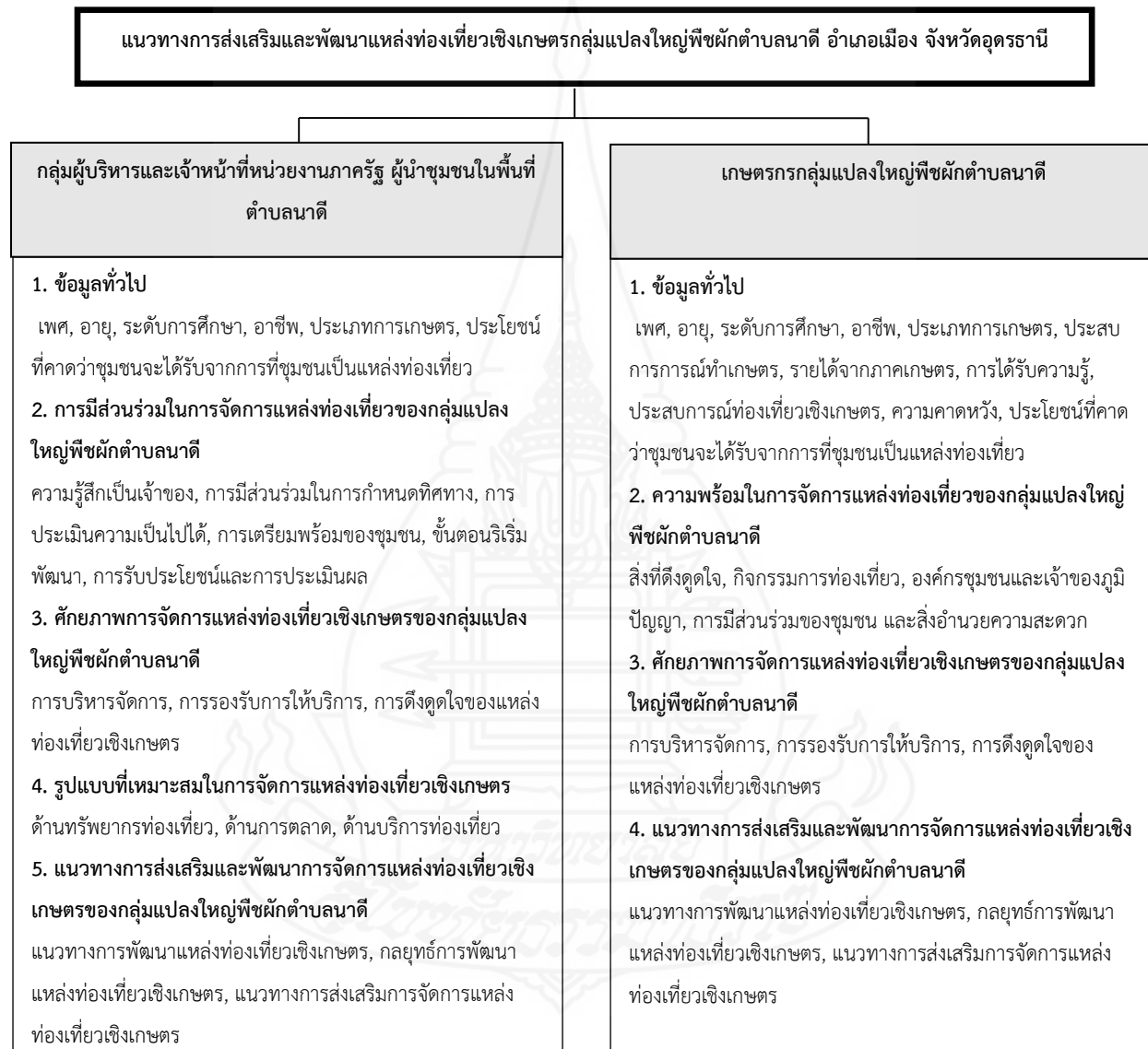
1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน และเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและความพร้อมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี
3. เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี
4. เพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

5. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่หนึ่ง คือ กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนในพื้นที่ตำบลนาดี จำนวน 48 คน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 30 คน พิจารณาจากผู้ที่มีบทบาทในการสนับสนุนหรือมีส่วนร่วมกับการกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี กลุ่มที่สอง คือ เกษตรกรกลุ่ม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

แปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี จำนวน 110 คน โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่มีทั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิด 2 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนในพื้นที่ตำบลนาดี ประกอบด้วย 5 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไป 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี 3) ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี 4) รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี 5) แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์สำหรับเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ 2) ความพร้อมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี 3) ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี 4) แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี ผู้วิจัยจึงได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยทั้ง 2 ชุด พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คือ 0.99-1.00 และ ค่าความเที่ยงอยู่ในช่วง 0.832-0.918 ค่าความตรงและความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์สูงกว่า 0.70 ผู้วิจัยสามารถนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับ ในการแปลผลข้อมูล โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายโดยแบ่งช่วงคะแนน ดังนี้ $1.00 - 1.80 =$ น้อยที่สุด $1.81 - 2.61 =$ น้อย $2.62 - 3.42 =$ ปานกลาง $3.43 - 4.23 =$ มาก $4.24 - 5.00 =$ มากที่สุด

ผลการวิจัย

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม

1.1 กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนในพื้นที่ตำบลนาดี พบว่า ร้อยละ 73.3 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 47.80 ปี ร้อยละ 93.3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือมากกว่า ร้อยละ 76.7 อาชีพหลักข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 56.7 ไม่มีการทำเกษตรกรรม ร้อยละ 96.7 ประโยชน์ที่คิดว่าจะได้รับจากการที่ชุมชนเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตรคนในชุมชนมีอาชีพ

1.2 กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี พบว่า ร้อยละ 56.4 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 56.77 ปี ร้อยละ 41.8 วุฒิการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 มีรายได้จากภาคเกษตรต่อปีเฉลี่ย 33,690.91 บาท ร้อยละ 60.9 ไม่ได้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 46.4 ไม่เคยมีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 60.9 มีความคาดหวังสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้ ร้อยละ 64.5 เห็นว่าประโยชน์ที่คิดว่าจะได้รับจากการที่ชุมชนเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร สร้างรายได้ให้กับชุมชน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

2. การมีส่วนร่วมของชุมชน และความพร้อมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี

2.1 กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนในพื้นที่ตำบลนาดี มีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชน/คนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.41) มีรายละเอียดดังนี้ ในด้านความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีส่วนร่วมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.83) รองลงมาในด้านการรับประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านริเริ่มพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านความพร้อมของชุมชน ชุมชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.23 3.13 3.07 3.00 และ 2.97 ตามลำดับ) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และด้านกำหนดทิศทางของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ชุมชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.57 และ 2.50 ตามลำดับ)

2.2 กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี มีความคิดเห็นว่าการความพร้อมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.82) มีรายละเอียดดังนี้ ด้านสิ่งดึงดูดใจ มีความพร้อมมากในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.59) ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว และด้านองค์กรชุมชนและเจ้าของภูมิปัญญา ความพร้อมปานกลางในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.73 และ 2.62 ตามลำดับ) ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว และความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก มีความพร้อมน้อยในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.58 และ 2.57 ตามลำดับ)

3. ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี

ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามความคิดเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน และกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลนาดีประกอบด้วย ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ ศักยภาพด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี

ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ระดับความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ย)	
	กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้นำชุมชน	กลุ่มเกษตรกร
1. ด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.82 (ปานกลาง)	2.50 (น้อย)
2. ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.23 (ปานกลาง)	2.76 (ปานกลาง)
3. ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.90 (ปานกลาง)	2.56 (น้อย)
4. ด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.83 (ปานกลาง)	2.41 (น้อย)
ค่ารวมเฉลี่ย	2.94 (ปานกลาง)	2.56 (น้อย)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

3.1 กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน พบว่า ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.94) มีรายละเอียดดังนี้ ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีศักยภาพปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.23 2.90 2.83 และ 2.82 ตามลำดับ)

3.2 กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี พบว่า ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.56) มีรายละเอียดดังนี้ ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีศักยภาพน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.76 2.56 2.50 และ 2.41 ตามลำดับ)

4. รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี

รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี จากการศึกษากลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.36) มีรายละเอียดพบว่า ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมมาก (ค่าเฉลี่ย 3.61) ด้านบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และด้านตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.38 และ 3.10 ตามลำดับ)

5. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนากิจการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ ด้านการตลาด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปแนวทางการพัฒนากิจการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี

แนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ระดับความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ย)	
	กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ/ผู้นำชุมชน	กลุ่มเกษตรกร
1. ด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.89 (มาก)	4.01 (มาก)
2. ด้านการให้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.93 (มาก)	3.93 (มาก)
3. ด้านการตลาดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.82 (มาก)	3.81 (มาก)
ค่ารวมเฉลี่ย	3.88 (มาก)	3.92 (มาก)

แนวทางการพัฒนากิจการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี จากการศึกษากลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.88) มีรายละเอียดดังนี้ ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ ด้านการตลาด มีแนวทางการพัฒนากิจการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมมาก (ค่าเฉลี่ย 3.93 3.89 และ 3.82 ตามลำดับ) และจากการศึกษากลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.92) มีรายละเอียดดังนี้ ด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ ด้านการตลาด มีแนวทางการพัฒนากิจการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมมาก (ค่าเฉลี่ย 4.01 3.93 และ 3.81 ตามลำดับ) โดยกลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนเห็นว่าแนวทางด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากกว่าด้านอื่นๆ แต่กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดีเห็นว่าแนวทางด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากกว่าด้านอื่นๆ

กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ด้านเสริมจุดเด่นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ ด้านส่งเสริมการตลาดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังตารางที่3

ตารางที่ 3 สรุปกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี

กลยุทธ์พัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ระดับความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ย)	
	กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้นำชุมชน	กลุ่มเกษตรกร
1. ด้านเสริมจุดเด่นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.88 (มาก)	3.91 (มาก)
2. ด้านสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.97 (มาก)	4.03 (มาก)
3. ส่งเสริมการตลาดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.82 (มาก)	3.81 (มาก)
ค่ารวมเฉลี่ย	3.89 (มาก)	3.92 (มาก)

กลยุทธ์พัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี จากการศึกษากลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.89) มีรายละเอียดดังนี้ ด้านสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านเสริมจุดเด่นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ ด้านส่งเสริมการตลาดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีกลยุทธ์พัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความเหมาะสมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.97 3.88 และ 3.82 ตามลำดับ) และจากการศึกษากลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.89) มีรายละเอียดดังนี้ ด้านสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านเสริมจุดเด่นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ ด้านส่งเสริมการตลาดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีกลยุทธ์พัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความเหมาะสมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.03 3.91 และ 3.81 ตามลำดับ) ซึ่งทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นด้านกลยุทธ์สร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากกว่าด้านอื่นๆ

วิธีการส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การส่งเสริมแบบรายบุคคล การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม และ การส่งเสริมแบบมวลชน ดังตารางที่4

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ตารางที่ 4 สรุปวิธีการส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี

วิธีการส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ระดับความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ย)	
	กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้นำชุมชน	กลุ่มเกษตรกร
1. การส่งเสริมแบบรายบุคคล	3.62 (มาก)	3.69 (มาก)
2. การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม	3.61 (มาก)	3.69 (มาก)
3. การส่งเสริมแบบมวลชน	3.66 (มาก)	3.61 (มาก)
ค่ารวมเฉลี่ย	3.63 (มาก)	3.66 (มาก)

วิธีการส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี จากการศึกษากลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.63) มีรายละเอียดดังนี้ การส่งเสริมแบบมวลชน การส่งเสริมแบบรายบุคคล และการส่งเสริมแบบรายกลุ่ม มีวิธีการส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมมาก (ค่าเฉลี่ย 3.66 3.62 และ 3.61 ตามลำดับ) และจากการศึกษากลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.66) มีรายละเอียดดังนี้ การส่งเสริมแบบรายบุคคล การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม และการส่งเสริมแบบมวลชน มีวิธีการส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมมาก (ค่าเฉลี่ย 3.69 เท่ากัน และ 3.61 ตามลำดับ) โดยกลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนเห็นว่าวิธีการส่งเสริมแบบมวลชนมากกว่าวิธีอื่น แต่กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดีเห็นว่าวิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคลและแบบรายกลุ่มมากกว่าแบบมวลชน

การได้รับการสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยว และ ด้านการตลาด ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สรุปการได้รับการสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี

การได้รับการสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ระดับความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ย)	
	กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้นำชุมชน	กลุ่มเกษตรกร
1. ด้านแหล่งท่องเที่ยว	3.97 (มาก)	3.99 (มาก)
2. ด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยว	3.92 (มาก)	4.06 (มาก)
3. ด้านการตลาด	3.84 (มาก)	3.82 (มาก)
ค่ารวมเฉลี่ย	3.91 (มาก)	3.96 (มาก)

การได้รับการสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี จากการศึกษากลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91) มีรายละเอียดดังนี้ ด้านแหล่ง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

ท่องเที่ยว ด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยว และ ด้านการตลาด มีการได้รับการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความเหมาะสมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.97 3.92 และ 3.84 ตามลำดับ) และจากการศึกษากลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96) มีรายละเอียดดังนี้ ด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยว ด้านแหล่งท่องเที่ยว และ ด้านการตลาด มีการได้รับการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความเหมาะสมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.06 3.99 และ 3.82 ตามลำดับ) โดยกลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนเห็นว่าการได้รับการสนับสนุนด้านแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าด้านอื่นๆ แต่กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี เห็นว่าการได้รับการสนับสนุนด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าด้านอื่นๆ

อภิปรายผลการวิจัย

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี สามารถอภิปรายผลประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 กลุ่มผู้บริหาร เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนในตำบลนาดี พบว่า ร้อยละ 73.3 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 47.80 ปี ร้อยละ 93.3 มีการศึกษาปริญญาตรีหรือมากกว่าประโยชน์ที่คิดว่าจะได้รับการที่ชุมชนเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 96.7 คนในชุมชนมีอาชีพ อาจเนื่องมาจากประชากรในอำเภอเมืองอุดรธานีเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยอยู่ในวัยทำงานหรือวัยกลางคนช่วง Gen X มีการจบการศึกษาส่วนใหญ่ปริญญาตรีเนื่องจากเป็นกฎเกณฑ์ในการทำงานในตำแหน่งข้าราชการ/พนักงานราชการ ส่วนใหญ่กลุ่มนี้เห็นว่ายากให้คนในชุมชนมีอาชีพอาจเป็นเพราะส่งเสริมการสร้างรายได้ให้กับชุมชนและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

1.2 กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี พบว่า ร้อยละ 56.4 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 56.77 ปี ร้อยละ 41.8 จบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 ประสบการณ์ในการทำเกษตรเฉลี่ย 19.49 ปี ซึ่งสอดคล้องกับ ฉิรณัฐ จันทโรกมล (2564) พบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 50.74 ปี จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประสบการณ์ในการทำเกษตรเฉลี่ย 20.07 ปี อาจเนื่องมาจากเพศชายในตำบลนาดีเป็นหัวหน้าครัวเรือนจึงต้องเข้าไปทำงานในตัวเมือง ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงดูแลลูกหลานและประกอบอาชีพภายในตำบล ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยเริ่มเข้าสู่ผู้สูงอายุอยู่ใน Gen Baby boomer และจบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 สอดคล้องช่วงสมัยการศึกษาภาคบังคับ 6 ปี

ร้อยละ 60.9 ไม่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 46.4 ไม่เคยมีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 60.9 มีความคาดหวังสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน ประโยชน์ที่คิดว่าจะได้รับการที่ชุมชนเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 64.5 สร้างรายได้ให้กับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ชัยกุล วงษ์สำราญ (2564) พบว่า คาดหวังให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรอาจเป็นเพราะในจังหวัดอุดรธานีส่วนใหญ่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาวัฒนธรรมที่โดดเด่นกว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

2. การมีส่วนร่วมของชุมชน และความพร้อมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี

2.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า การมีส่วนร่วมของ ชุมชน/คนในชุมชน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ดังนี้ ด้านการรับประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ ด้านริเริ่มพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อาจเป็นเพราะปัจจุบันกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดีไม่ได้ดำเนินการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรแต่ยังมีการดำเนินกิจกรรมปลูกและแปรรูปผัก สมาชิกบางส่วนมีความต้องการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จึงมีความเห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยกุล วงษ์สำราญ (2564) พบว่า ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของคนในชุมชนบ้านหนองโสนพบว่า คนในชุมชนให้ความคิดเห็นว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางในด้านความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเตรียมความพร้อมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว การรับประโยชน์ การกำหนดทิศทางของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การประเมินผล การริเริ่มพัฒนา และการประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการท่องเที่ยว

2.2 ความพร้อมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีรายละเอียดดังนี้ ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว และด้านองค์กรชุมชนและเจ้าของภูมิปัญญา อาจเป็นเพราะในด้านการจัดการท่องเที่ยวแต่เดิมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมเฉพาะการเก็บผลผลิตในแปลงสาธิตและพักผ่อนโฮมสเตย์ในพื้นที่แต่ไม่มีการกำหนดกิจกรรมที่หลากหลายให้กับนักท่องเที่ยว ส่วนด้านองค์กรชุมชนและเจ้าของภูมิปัญญาในชุมชนตำบลนาดีมีจำนวนปราชญ์ประจำหมู่บ้านลดน้อยลงตามการขยายตัวของสังคมเมืองที่ขยายตัวออกมายังสังคมชนบทมากขึ้นและยากที่จะหาคนรุ่นใหม่มาสืบทอดองค์ความรู้ต่อไป ซึ่งแตกต่างกับ ธีรณัฐ จันทรโณม (2564) พบว่า ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมากประกอบด้วย การสร้างแรงดึงดูดนักท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3. ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี

3.1 กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน เห็นว่า ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี โดยสรุปภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้ ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อาจเป็นเพราะในมุมมองของผู้บริหาร กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐและผู้นำชุมชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าด้านการรองรับแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าด้านอื่นๆในเรื่องของความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยวเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงซึ่งมีบทบาทในการทำอาหารในครัวเรือนและพื้นที่สามารถจัดหาวัตถุดิบได้ไม่ยากจากการทำเกษตรกรรม และด้านความพร้อมของบุคลากรที่มีปราชญ์ในท้องถิ่นแต่ส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างมาก ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ กาญจนันท์ สารตะขบ(2563) พบว่า มีการจัดการอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน แหล่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการรับรองของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามลำดับ ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ แหล่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในระดับน้อย 3 ประเด็น ได้แก่ การรับรองของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

3.2 กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี เห็นว่า ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี โดยสรุปภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับน้อย ดังนี้ ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเฉพาะด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในการเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกรและความไม่หลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรซึ่งส่วนใหญ่แปรรูปอย่างง่ายโดยการแปรรูปผักมัดห่อใส่ใบตองเพื่อความสวยงามและสะดวกต่อการขนส่ง ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัย นิรณัฐ จันทร์โกมล (2564) พบว่า ด้านปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่วัฒนธรรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อยที่สุด สำหรับการบริหารจัดการการให้บริการ และการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับน้อย จึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรให้ความรู้ด้วยวิธีการจัดทัศนศึกษา ฝึกอบรม สัปดาห์ และการบรรยายแก่สมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4. รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี

กลุ่มผู้บริหาร เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนในตำบลนาดี จังหวัดอุดรธานี เห็นว่ารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดีเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีรูปแบบเหมาะสมในระดับมากในด้านความสวยงามของภูมิทัศน์และความอุดมสมบูรณ์ทรัพยากรในพื้นที่ ด้านบริการและด้านตลาดมีรูปแบบเหมาะสมในระดับปานกลางในการให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรของมัคคุเทศก์ของชุมชนอาจจะน้อยหรือให้ข้อมูลไม่ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวและจุดบริการนักท่องเที่ยวในพื้นที่ยังไม่ค่อยชัดเจน ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัย ชัยกุล วงษ์สำราญ (2564) ได้ พบว่า รูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวควรเน้นการท่องเที่ยวด้านทรัพยากรท่องเที่ยว การตลาด และการบริการท่องเที่ยว ส่วนเกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความคิดเห็นว่ามีความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวในระดับมาก

5. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี

5.1 แนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน และกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี โดยสรุปภาพรวม พบว่า มีแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับมาก ดังนี้ ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ ด้านการตลาด ซึ่งกลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนเห็นว่าแนวทางด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากกว่าด้านอื่นๆในเรื่องการพัฒนากิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมที่หลากหลายมากขึ้นนอกจากการเก็บผลผลิตในแปลงสาธิต แต่กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดีเห็นว่าแนวทางด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากกว่าด้านอื่นๆในเรื่องการพัฒนาสภาพภูมิประเทศของตำบล เช่น การตัดแต่งหญ้าและต้นไม้ที่รกตามถนน การกำจัดวัชพืชในอ่างเก็บน้ำกุดลิงง้อ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย นิรณัฐ ขวาทอง (2562) พบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของบ้านนาบอนกาญจนาภิเษกประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของชุมชน การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การจัดองค์กรบริหารการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการพัฒนาความสามารถด้านการบริการท่องเที่ยวในชุมชน

5.2 กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน และกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี พบว่า ภาพรวมมีกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการระดับมาก ดังนี้ ด้านสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านเสริมจุดเด่นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ด้านส่งเสริมการตลาดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นด้านกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากกว่าด้านอื่นๆในเรื่องเชื่อมโยงเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร(เที่ยว-กิน-นอน-ช้อปปิ้ง)และด้านสร้างเวทีการมีส่วนร่วมของชุมชนระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ตัญญา เพชรสง (2564) ได้ พบว่า แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ซึ่งประกอบไปด้วย 6 แนวทาง ได้แก่ 1) กลยุทธ์สร้างรูปแบบการท่องเที่ยว เช่น วัฒนธรรมอาหารเมืองพัทลุง 2) กลยุทธ์สร้างเครือข่ายด้วยการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ใกล้เคียง 3) พัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย เนื่องจากจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลายทางทรัพยากรการท่องเที่ยว 4) กลยุทธ์กระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูล 5) กลยุทธ์การทำงานร่วมกันอย่างมีการบูรณาการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน 6) วางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาด Digital และบุกตลาดนักท่องเที่ยวไฮเอนด์เช่น ตลาดจีน อินเดีย สิงคโปร์และมาเลเซีย

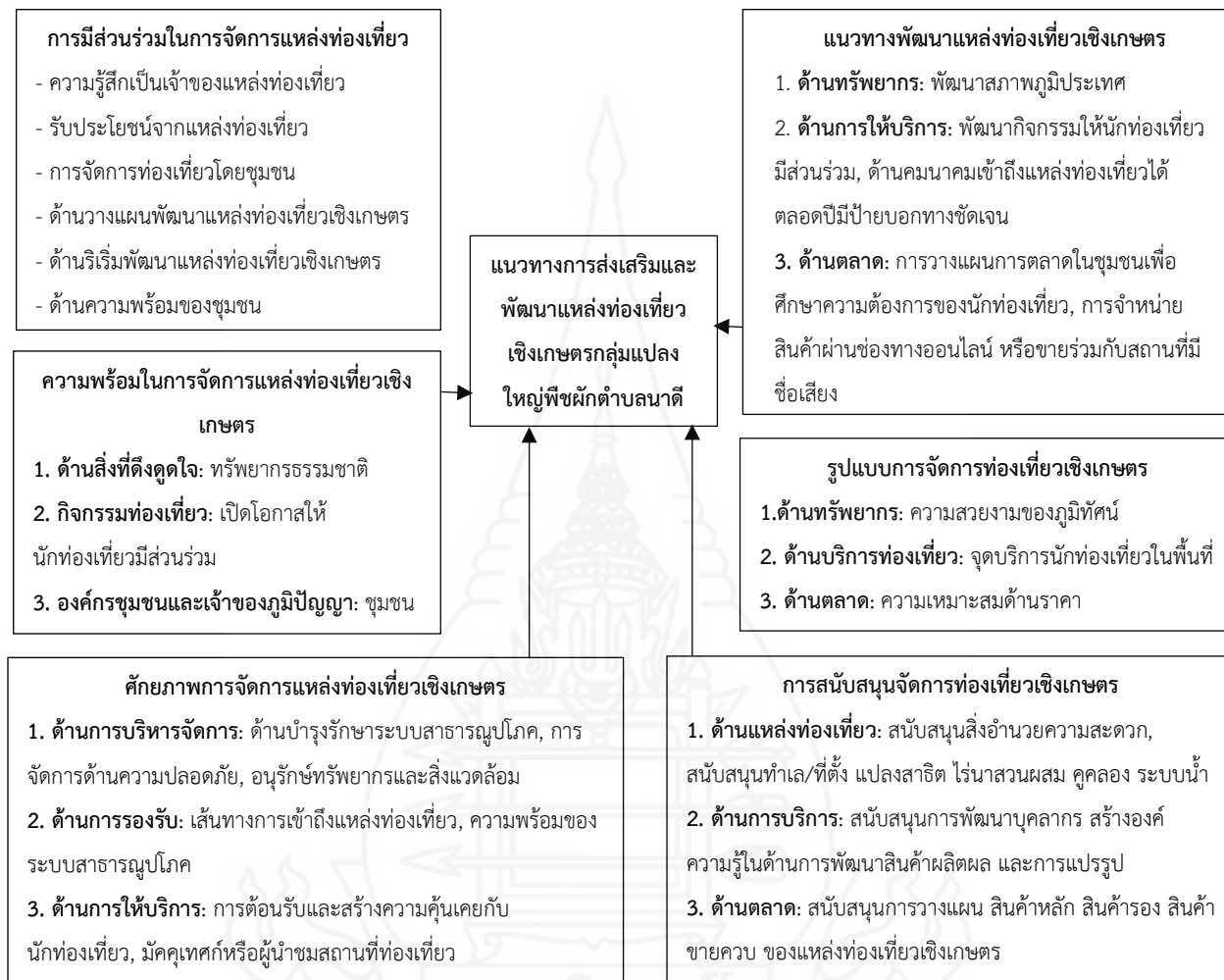
5.3 วิธีส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน สรุปภาพรวม และกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี พบว่า มีวิธีส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรระดับมาก ดังนี้ การส่งเสริมแบบมวลชน การส่งเสริมแบบรายบุคคล และ การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม ซึ่งกลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนเห็นว่าวิธีการส่งเสริมแบบมวลชนมากกว่าวิธีอื่นในด้านการเผยแพร่ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ Facebook แต่กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดีเห็นว่าวิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคลด้านการเยี่ยมเยียนเกษตรกรในพื้นที่และแบบรายกลุ่มด้านการจัดทำแปลงเรียนรู้มากกว่าการ ส่งเสริมแบบมวลชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย พรปรีชา หงสะเดช (2562) พบว่า กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่และการโฆษณาผ่าน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ เว็บไซต์ซึ่งสอดคล้องกับการส่งเสริมของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร มีเกษตรกรและนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความต้องการสอดคล้องกัน คือ ต้องการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับมากที่สุด รองลงมามีความต้องการสื่อสังคมในระดับมาก เกษตรกรครึ่งหนึ่งมีปัญหาเรื่อง ไม่มีการจัดทำโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กร ไม่มีการสร้างเครือข่ายระดับภาค/ระดับประเทศ/ระดับนานาชาติ ส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะให้มีการสนับสนุนให้ความร่วมมือกับชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็ง

5.4 การสนับสนุนจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน และกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี พบว่า ภาพรวมมีการสนับสนุนจัดการท่องเที่ยวระดับมาก ดังนี้ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยว และ ด้านการตลาดซึ่งกลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนเห็นว่าการได้รับการสนับสนุนด้านแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าด้านอื่นๆ ในด้านสนับสนุนทำเล/ที่ตั้งแปลงสาธิต ระบบน้ำในแปลงผัก เป็นต้น แต่กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดีเห็นว่าการได้รับการสนับสนุนด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าด้านอื่นๆ ในด้านสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับความรู้การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ชนาธิป ธนะสาร(2566) พบว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามมาตรฐานคุณภาพในตำบลบวนพุ ทำโดย 1) เกษตรกรควรได้รับการพัฒนาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว 2) หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุนการทำกิจกรรมและการดำเนินการ และ 3) ควรมีการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวตามมาตรฐานคุณภาพ

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวทางการส่งเสริมและพัฒนากิจการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยสามารถเขียนเป็นแผนภาพ ได้ดังภาพที่ 2

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ภาพที่ 2 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

- 1) กลุ่มเกษตรกรควรมีแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อติดตามและการควบคุมการดำเนินงานของกลุ่มตั้งแต่กระบวนการผลิตถึงการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร
- 2) ควรมีการส่งเสริมเริ่มจัดทำแปลงเรียนรู้ผักและปฏิทินการปลูกผัก (Crop Calendar) ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้สมาชิกช่วยกันดูแลตั้งแต่กระบวนการผลิตจนถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกผักเพื่อกำหนดกิจกรรมท่องเที่ยวเกิดการรู้จักการแก้ปัญหาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

3) ควรมีการส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรศึกษาดูงานจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้นแบบ เพื่อให้สมาชิกเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ให้กับสมาชิกได้รับการพัฒนาในด้านการพัฒนาความรู้ของคณะกรรมการ และสมาชิกอย่างต่อเนื่อง

4) ควรมีการจัดทำของแปลงผักให้มีความสะอาด สะดวก เหมาะสมกับการท่องเที่ยว การจัดการผลผลิตเกษตรที่สามารถให้นักท่องเที่ยวร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร รวมถึงรักษากฎมีปฎิญาท้องถิ่นในการทำเกษตรให้ห่วงแหนทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชน

1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่

1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อสามารถให้คำแนะนำแก่กลุ่มเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ต้องมีทักษะในการสื่อสารที่ดีในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร เช่น การสาธิต การบรรยาย เป็นต้น

2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกระตุ้นให้กลุ่มแปลงใหญ่พืชผักตำบลนาดีโดยการเยี่ยมเยียนเกษตรกรในพื้นที่ให้เกิดการทบทวนและปรับปรุงแผนการดำเนินงาน เพื่อให้ทราบปัญหาและสามารถแก้ไขได้ตรงประเด็นเป็นการเสริมสร้างการบริหารจัดการโดยการสร้างองค์กรให้เข้มแข็ง

3) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรประสานหน่วยงานในพื้นที่เพื่อพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม ร้านจำหน่ายสินค้าในร้านของชุมชนให้เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรผลิตสื่อวิดีโอ สั้น ง่าย และกระชับ เพื่อช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรลงแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น YouTube Facebook และ TikTok ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

1.3 ข้อเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ พัฒนาหลักสูตรศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ มีดังนี้ ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้านการรองรับท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการให้บริการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและด้านการดึงดูดใจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2) หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความพร้อมสำหรับท่องเที่ยว จัดตั้งศูนย์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อบริการข้อมูลและอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมถึงการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและสินค้าเกษตร

3) หน่วยงานภาคเอกชน เช่น ธนาคาร ให้ความรู้ด้านการเงินและสินเชื่อให้กับคนในชุมชน

4) หน่วยงานอื่น เช่น โรงเรียนพัฒนาอาชีพอุดร ในการอบรมแปรรูปสินค้าเกษตรทั้งอาหารและไม่ใช่อาหาร หรือวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี ในการอบรมเทคโนโลยีการเกษตรเพื่อเพิ่มคุณภาพการเกษตรในพื้นที่

1.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จัดทำนโยบายและแผนการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มีกิจกรรมใกล้เคียงกันเพื่อเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเพิ่มศักยภาพให้กับกลุ่มเกษตรกรในกระบวนการผลิต การบริหารจัดการ และด้านการตลาด ภายในอำเภอ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ประสานงานหน่วยงานภาคี จัดทำโครงการติดตามและประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรเกิดการพัฒนาแก้ไขปัญหาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1) ควรดำเนินการวิจัยในลักษณะเดียวกันโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษากลุ่มเกษตรกรที่พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้การวิจัยเรื่องนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบในการนำมาใช้ในการดำเนินการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไป

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับความรู้และบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดแก่เกษตรกรให้เหมาะสมในแต่ละท้องถิ่น

3) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละพื้นที่เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2567). แผนปฏิบัติการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570), กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กาญจนา นสารตะขบ. (2563). ความต้องการการส่งเสริมและสภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ธานีป ธารสาร. (2566). การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามมาตรฐานคุณภาพในตำบลปวนพุ อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 13. (น.1917-1928). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยกุล วงษ์สำราญ. (2564). แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ณีนุช จันทร์โกล. (2564). การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ตัญยา เพชรสง. (2564). แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- นิรมล ขวาชอง. (2562). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา บ้านขนานนาก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 13. (น. 1445-1453). นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- พรปรีชา หงสะเดช. (2562). การจัดการตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและความต้องการสื่อเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรจังหวัดระยอง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองอุดรธานี. (2566). แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลนาดี อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ปี 2566 - 2570: บริบทพื้นที่ตำบลนาดี.

